

MIGRACIJE HRVATSKOG STANOVNIŠTVA

migracija do 20. st | migracije u 20. st | Hrvati izvan Hrvatske | unutarnje i dnevne migracije

UDŽBENIK 54. – 57. str.

PROSTORNA POKRETLJIVOST

- **MIGRACIJA** – promjena mjesta stalnog boravka trajno ili privremeno, na manju ili veću udaljenost
- prema smjeru prostornog kretanja razlikujemo:
 - **IMIGRACIJU** ili **USELJAVANJE**
 - **EMIGRACIJU** ili **ISELJAVANJE**
- **MIGRACIJSKI SALDO** ili **MIGRACIJSKA BILANCA** – razlika između broja doseljenih i broja iseljenih

Zemlje s najvećim brojem iseljenika i useljenika (2015.)

BROJ ISELJENIKA (u milijunima)	
Indija	25,5
Meksiko	12,3
Rusija	10,5
Kina	9,5
Bangladeš	7,2
Pakistan	5,9
Ukrajina	5,8
Filipini	5,3
Siriya	5,0
UK	4,9

BROJ USELJENIKA (u milijunima)	
SAD	46,6
Njemačka	12,0
Rusija	11,6
Saudijska Arabija	10,1
UK	8,5
UAE	8,0
Kanada	7,8
Australija	7,7
Francuska	7,7
Španjolska	6,3

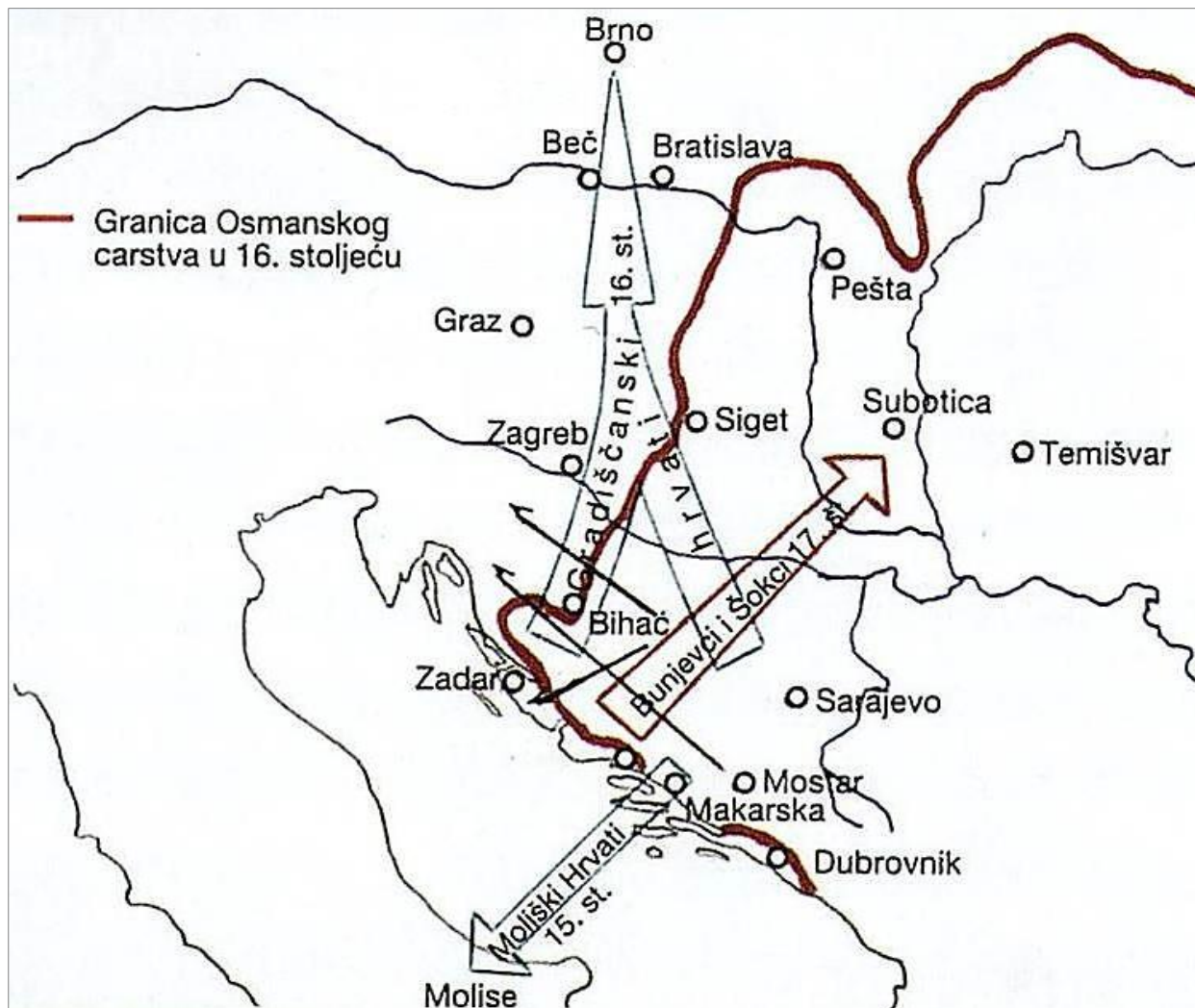
ISELJENIČKA ZEMLJA

- uz Irce i Židove, Hrvati su **jedan od najraseljenijih naroda** svijeta
 - u proteklih 200 godina iz Hrvatske se **iselilo oko 1 do 1,3 milijuna stanovnika**
 - **oko 3 mil. Hrvata i njihovih potomaka** je izvan Hrvatske
 - najčešće migracije radi **političkih** i **ekonomskih** razloga
- s obzirom na vrijeme, uzrok i smjer, razlikujemo **4 skupine iseljenih Hrvata**:
 1. autohtoni Hrvati
 2. prekooceanske migracije
 3. iseljenici u europske zemlje
 4. suvremene migracije

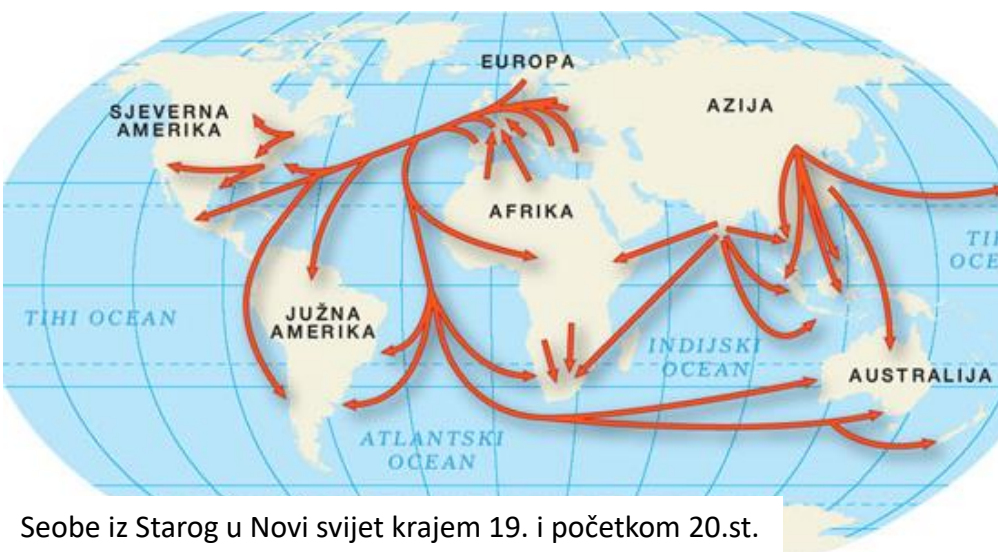
VALOVI ISELJAVANJA

- kraj 15. – 17. st** – zbog **prodora Osmanlija** oko 300 000 Hrvata seli u susjedne zemlje (Austrija, Mađarska, Italija, Češka, Slovačka i Rumunjska)
 - Osmanlije dovode muslimansko i pravoslavno stanovništvo

VALOVI ISELJAVANJA

1. **kraj 15. – 17. st** – zbog **prodora Osmanlija** oko 300 000 Hrvata seli u susjedne zemlje (Austrija, Mađarska, Italija, Češka, Slovačka i Rumunjska)
 - Osmanlije dovode muslimansko i pravoslavno stanovništvo
2. **kraj 17. – početak 18. st** – **povlačenje Osmanlija** (i muslimanskog st) – vraćaju se Hrvati i naseljavaju se Mađari, Česi, Slovaci i Nijemci na područje Slavonije i Srijema
3. **kraj 19. st** – **masovni valovi iseljavanja** u SAD, Kanadu, Argentinu i Čile (oko 300 000)
 - na područje Slavonije doseljavaju Mađari i Nijemci (na poticaj Monarhije)

- **bolest vinove loze, propast jedrenjaka i kriza ribarstva**
- iseljenici iz Gorske Hrvatske najčešće su radili u metalnoj ind., gradilištima i rudarstvu
- iseljenici iz Dalmacije su odlazili u Kaliforniju ili dolinu rijeke Mississippi
 - uzgoj voća, ribarstvo i trgovina
- najviše Hrvata je u **Pittsburghu (SAD)**
- nova emigracija ide u Kanadu (između 1924. i 1928.)
- najviše ih je u **Torontu i Vancouveru**

Seobe iz Starog u Novi svijet krajem 19. i početkom 20.st.

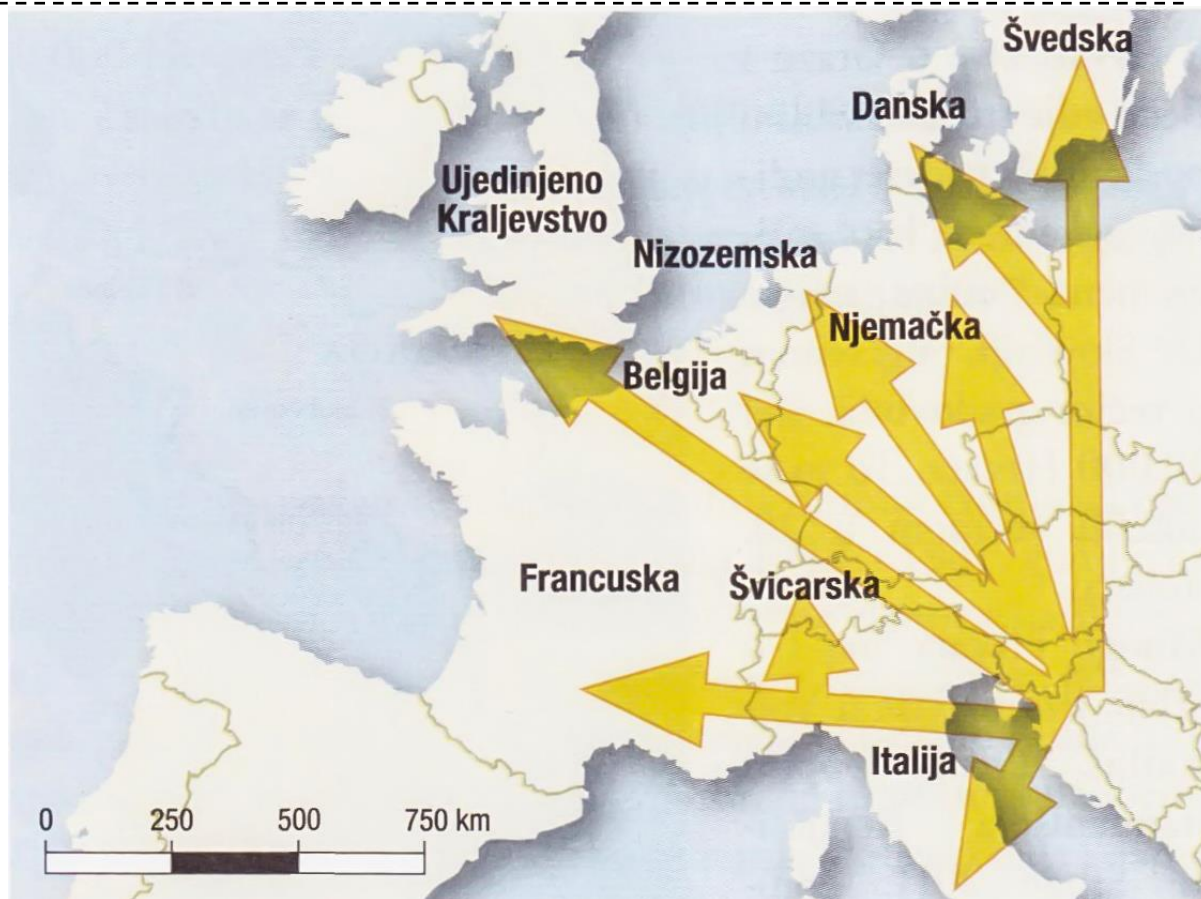
VALOVI ISELJAVANJA

- između 2 svjetska rata intenzivno je iseljavanje u **Južnu Ameriku**, najviše u **Argentinu, Čile i Urugvaj**
- prvi doseljenici – vinogradari, poljodjelci, ribari i rudari
- zadržali su jedinstvo – u Čileu su gotovo svi s Brača, a uz njih Sinjani i Imočani
- iseljavanje u **Australiju i Novi Zeland** uglavnom s Brača, Korčule, Hvara, Visa i Makarskog primorja – žive u većim gradovima: Sydney, Melbourne, Perth i Aucklandu
- **Hrvati su prvi posadili vinovu lozu na Novom Zelandu**

4. **nakon 1. svj. rata** – mijenjaju se granice pa oko 100 000 st. napušta Hrvatsku
- smanjena iseljenje u SAD radi postroženih uvjeta useljenja
 - Talijani naseljavaju Istru koja je bila u sastavu Italije

5. **2. svj. rat i nakon njega** – Hrvatsku napušta oko 250 000 Hrvata (politička migracija), a Istru napušta oko 100 000 Talijana (Istra vraćena Hrvatskoj)

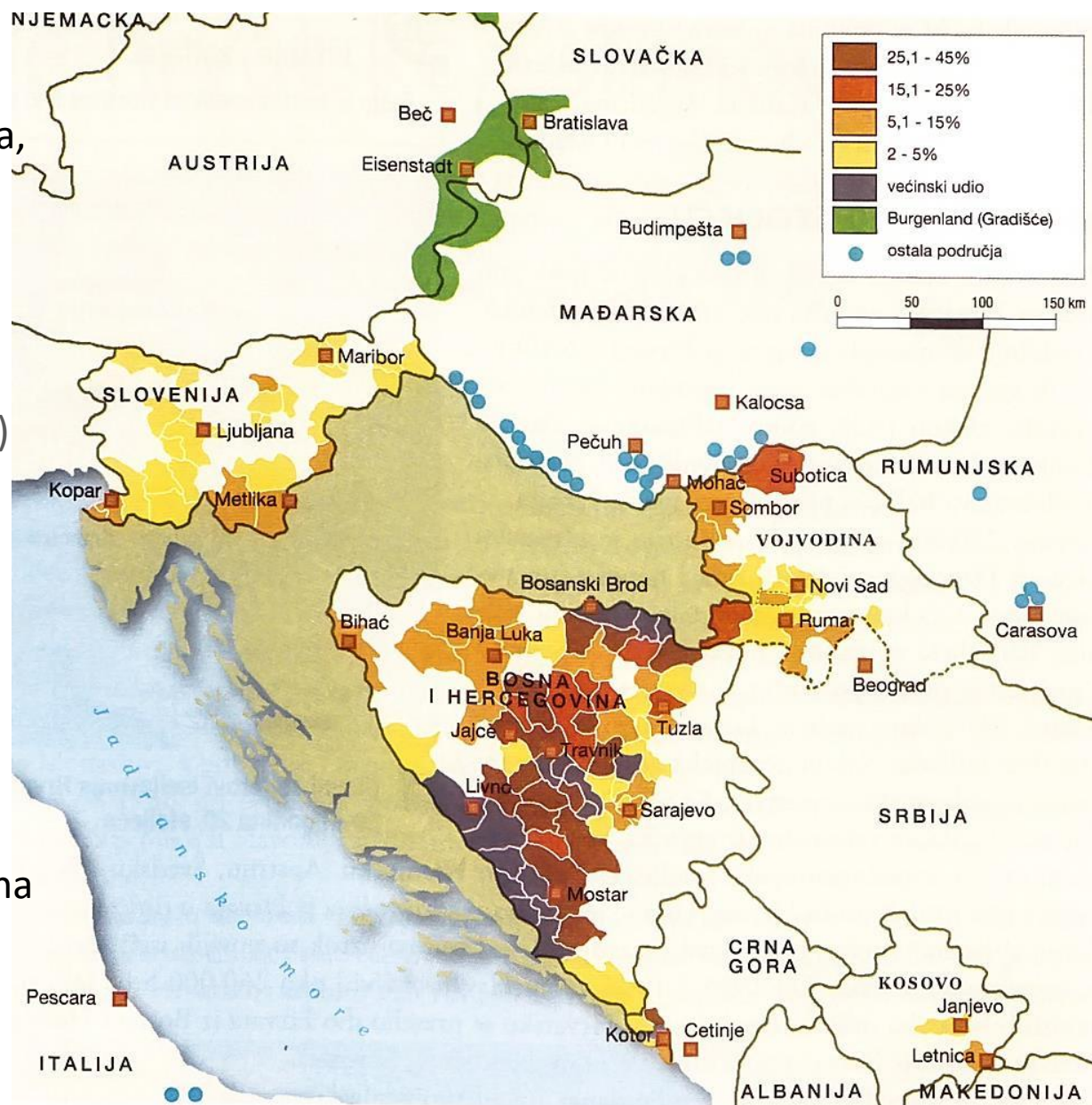
VALOVI ISELJAVANJA

- 1960-ih godina** – migracija na privremeni rad u Zapadnu Europu (*gastarbajteri*) – oko 300 000 – većina ostala trajno, samo se manji broj vratio
- za vrijeme domovinskog rata** – politički (rat) i ekonomski razlozi („*trbuhom za kruhom*”) – doseljavaju se Hrvati iz BiH i Srbije, a iseljava se srpsko stanovništvo
- nakon 2013. (ulazak u EU)** – ekonomske migracije – Irska, UK, Njemačka, Austrija...

HRVATI IZVAN HRVATSKE

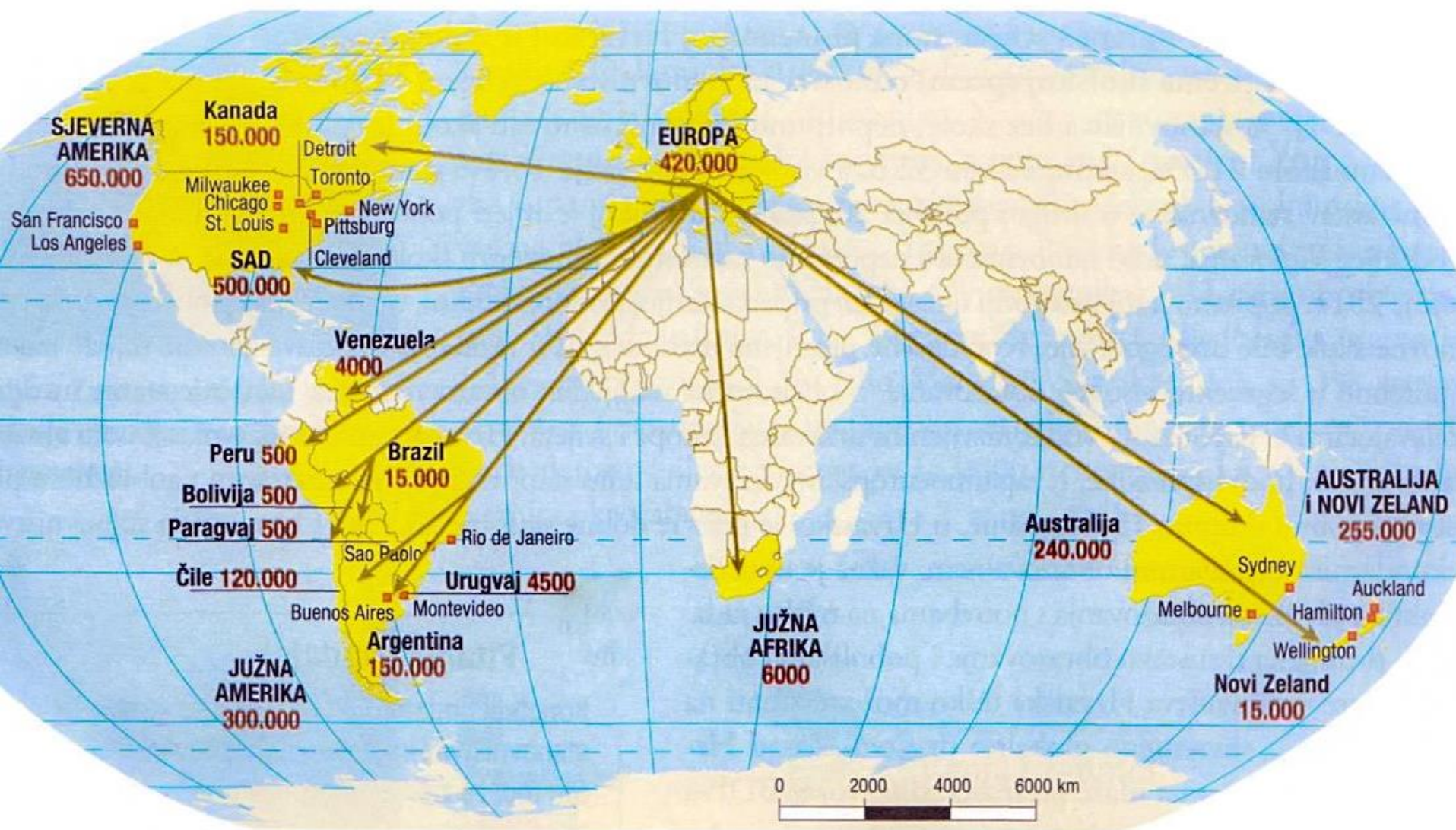
- **Hrvati u BiH** – jedan od 3 državotvorna naroda – prije rata u BiH je bilo 760 000 Hrvata, danas oko 571 000
- **autohtone manjine:**
 - Gradišćanski Hrvati (Austrija, Slovačka i Mađarska)
 - Karaševski Hrvati (Rumunjska)
 - Moliški Hrvati (Italija)
 - Janjevci (Kosovo)
 - Bunjevci i Šokci (Vojvodina)
 - Moravski Hrvati (Češka)
- brojni Hrvati u svijetu:
 - SAD i Kanada
 - Južna Amerika – Čile, Argentina
 - Australija i Novi Zeland
 - Slovenija, Mađarska, Srbija, Njemačka, Austrija, Švicarska, Švedska i Francuska...

HRVATI U EUROPI

HRVATI IZVAN HRVATSKE

Pittsburg

Gradišćanski Hrvati

Moravske Hrvatice

UNUTARNJE I DNEVNE MIGRACIJE

- **deruralizacija** – napuštanje sela
- **urbanizacija** – porast broja gradskog stanovništva
- **deagrarijacija** – prestanak bavljenja poljoprivredom
- industrijalizacija nakon 2. svj. rata – **urbanizacija Hrvatske**
- **migracije selo-grad** – 840 000 st. napušta sela i seli u grad (*od 1948. do 1981. godine*)
 - Slavonija, Podravina, otoci, Hrvatsko zagorje, Kordun, Lika, Dalmatinska zagora
- **dnevne migracije (cirkulacije)** – gospodarski uvjetovane (radi posla u gradu) te radi školovanja (učenici, studenti)

POSLEDICE MIGRACIJE

- **ODLJEV MOZGOVA** ili *brain drain* – migracija visoko obrazovane radne snage koja odlazi nakon školovanja u potrazi za boljim poslom i uvjetima života
- najčešće **posljedice migracije**:
 - starenje stanovništva u emigracijskim područjima, a u imigracijskim područjima raste rodnost
 - trenutni i dugoročni učinak u smanjenju rodnosti, udjela radno aktivnog st. u populaciji i dugoročno smanjenju br. stanovnika
 - **bračno stanje**: najčešće migriraju samci i parovi bez djece
 - **prema dobi**: najčešće migrira mlađe stanovništvo
 - **prema spolu**: žene češće migriraju na manje udaljenosti, a muškarci na veće
 - **prema zanimanju**: ovisi o potražnji u odredištu migracije

PONAVLJANJE

- **MIGRACIJA** – promjena mjesta stalnog boravka trajno ili privremeno, na manju ili veću udaljenost
 - **IMIGRACIJA** ili **USELJAVANJE** / **EMIGRACIJA** ili **ISELJAVANJE**
- Hrvati su **jedan od najraseljenijih naroda** (oko 3 mil. izvan Hrvatske)
- **nekoliko valova iseljavanja**
 - **prije 20. st** – prodor Osmanlija, ratovi, bolest vinove loze – Hrvati sele u Zapadnu Europu, SAD, Kanadu, Čile i Argentinu
 - **u 20. st** – ekonomski razlozi, ratovi, politička emigracija – Hrvati sele u Zapadnu Europu, Australiju, J. Ameriku i SAD
 - **u 21. st** – odljev mozgova – iseljavanje visoko obrazovane radne snage
- naviše Hrvata je u **Zapadnoj Europi, SAD-u, Kanadi, Argentini, Čileu i Australiji**
- **hrvatske autohtone manjine**: Gradišćanski Hrvati (*Austrija, Slovačka i Mađarska*), Karaševski Hrvati (*Rumunjska*), Moliški Hrvati (*Italija*), Janjevci (*Kosovo*), Bunjevci i Šokci (*Vojvodina*) i Moravski Hrvati (*Češka*)
- **dnevne migracije** (cirkulacija) - gospodarski uvjetovane (radi posla u gradu) te radi školovanja (učenici, studenti)
- **migracije selo-grad** – 840 000 st. napušta sela i seli u grad (*od 1948. do 1981. godine*) – urbanizacija Hrvatske